A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2016. január 28.*

„Szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések — Közbeszerzési eljárás — Operatív műszaki támogatás a »Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság« elnevezésű európai innovációs partnerség megvalósítását szolgáló hálózati mechanizmus létrehozása és működtetése céljából — Valamely ajánlattevő ajánlatának elutasítása — A szerződés más ajánlattevő részére történő odaítélése — Kirívóan alacsony összegű árajánlat — Szerződésen kívüli felelősség”

A T-570/13. sz. ügyben,

az **Agriconsulting Europe SA** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviseli: R. Sciaudone ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: L. Cappelletti és L. Di Paolo, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

a Bizottság által az „Operatív műszaki támogatás a »Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság« elnevezésű európai innovációs partnerség megvalósítását szolgáló hálózati mechanizmus létrehozása és működtetése céljából” című közbeszerzési eljárás (AGRI-2012-PEI-01) keretében elkövetett szabálytalanságok ténye okán állítólagosan elszenvedett károk megtérítésére irányuló kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, F. Dehousse (előadó) és A. M. Collins bírák,

hivatalvezető: L. Grzegorczyk tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. július 7-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: olasz.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az *Európai Unió Hivatalos Lapja* kiegészítésének 2012. augusztus 7-i számában (HL 2012/S 61-150-249926) közzétett közbeszerzési eljárást megindító hirdetménnyel az Európai Bizottság megindította az AGRI-2012-PEI 01 elnevezésű, a „Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság elnevezésű európai innovációs partnerség megvalósítása céljából hálózat létrehozására irányuló” közbeszerzési eljárást (a továbbiakban: közbeszerzési eljárás).

2 Az eljárásra vonatkozó ajánlattételi dokumentáció (a továbbiakban: ajánlattételi dokumentáció) 1. pontja értelmében a nyertes ajánlattevőnek az a feladata, hogy hozzájáruljon a partnerségi hálózat létrehozásához és irányításához, amely hálózat a mezőgazdasági ágazatban innovációval és innovatív megközelítésekkel foglalkozó olyan szereplőkből áll és olyan szereplők számára nyitott, mint például a mezőgazdasági termelők, a kutatók, a tanácsadók, a vállalkozások, a nem kormányzati szervezetek, valamint a közszféra szervezetei. A nyertes ajánlattevő felelős a hálózat mechanizmusának létrehozásáért és működésének biztosításáért, amely egyrészt az eljárást megindító hirdetményben megjelölt feladatok végrehajtására a nyertes ajánlattevő által megbízott személyekből, másrészt azon helyszínből áll, ahol e személyek dolgoznak, illetve szolgáltatásaikat nyújtják (a továbbiakban: információs pont).

3 A pályázat nyertesének feladatait az ajánlattételi dokumentáció 2. pontja határozza meg. E feladatokat kilenc elsődleges feladat alkotta, nevezetesen: az első, a feladattal megbízott személyzet irányítása és az információs pont irányítása, a második a partnerségi hálózat animációja, a harmadik a kommunikációs eszközök üzembe helyezése és fejlesztése, a negyedik egy komplett adatbank naprakésszé tétele és karbantartása, az ötödik a külső szakértők jegyzékének létrehozása, a hatodik a koordinációs és információcserével kapcsolatos tevékenységek végzése, a hetedik a helyi szereplők kutatási szükségleteinek felmérése, a nyolcadik az éves munkaprogram kidolgozása, a kilencedik információk és dokumentumok archiválása, leltározásának kezelése és megőrzése. Az ajánlattételi dokumentáció megjelölte az elsődleges feladatok teljesítéséhez szükséges személyzet minimális létszámát, e tekintetben előírva, hogy a feladatokkal megbízott személyzetnek legalább „tíz, teljes munkaidő egyenértéknek” megfelelő személyből kell állnia, akik közül legalább hat személynek állandó jelleggel alkalmazásban kell állnia.

4 Ezenfelül az ajánlattételi dokumentáció 27 kiegészítő feladatot is előírt, amelyek végrehajtására a Bizottság évenkénti kérelme alapján kerül sor, évente legalább három és legfeljebb tíz feladat erejéig, úgy értve, hogy a 24., a 26. és a 27. sz. feladatot illetően ezeket legalább az első év során kell kérni. A kiegészítő feladatok magukban foglalják a szakértői csoportok szervezését, tehát olyan, szakértőkből álló csoportokét, amelyek az elsősorban az európai innovációs tervet tanulmányozzák és vitatják meg, (7–9. sz. kiegészítő feladat), „helyszíni” napok szervezését (10–13. sz. kiegészítő feladat), kiegészítő szemináriumok szervezését (14–17. sz. kiegészítő feladat), az operatív csoportok munkájának értékelését (18–20. sz. kiegészítő feladat), konferenciák szervezését (21. sz. kiegészítő feladat), a szakértői csoportok, a műhelyek és a szemináriumok résztvevői utazásának és elszállásolásának megszervezését (22. sz. kiegészítő feladat), a tagállamokba irányuló missziók megvalósítását (23. sz. kiegészítő feladat), szakértői lista létrehozását (24. sz. kiegészítő feladat), az információs pont bezárását (26. sz. kiegészítő feladat), valamint valamennyi vonatkozó projekt felmérését adatbank készítése céljából (27. sz. kiegészítő feladat).

5 Az ajánlattételi dokumentáció rendelkezéseinek értelmében a nyertes ajánlattevőnek az elegendő személyi állományról is gondoskodnia kell a célból, hogy az elsődleges feladatokon túl, a feladatokkal megbízott személyek teljesíthessék a 24. és a 27. sz. kiegészítő feladat jogcímén előírt azon feladatokat, amelyeket a szerződés első éve során kell megvalósítani.

6 Az ajánlattételi dokumentáció 6. pontja értelmében a szerződést tíz hónapos időtartamra kötik, amely időszak legfeljebb tizenkét hónapra megújítható. E dokumentáció évenként maximálisan 2 500 000 euró összegű költségvetést írt elő az elsődleges feladatok és a kiegészítő feladatok együttes végrehajtására, mivel az éves költségvetés 1 400 000 euró volt az elsődleges feladatok, illetve 1 500 000 euró a kiegészítő feladatok tekintetében.

7 Az ajánlattételi dokumentáció 7.5. pontja értelmében a közbeszerzési eljárás először is az ajánlatok kizárási szempontok alapján történő vizsgálatának szakaszából áll, amelyet az ajánlatok kiválasztási szempontok alapján történő vizsgálatának szakasza követ, másodsorban az ajánlatok odaítélési szempontok alapján történő vizsgálatának szakaszából (minőségi értékelés és az ár értékelése), valamint, harmadsorban, a szerződésnek a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat szempontja alapján történő odaítélése szakaszából állt. A Bizottság által alkalmazott kizárási, kiválasztási és odaítélési szempontokat az ajánlattételi dokumentáció 9. pontja tartalmazta.

8 A Bizottság öt ajánlatot kapott, amelyek között a felperes ajánlata is szerepelt. Valamennyi ajánlattevő sikeresen teljesítette a közbeszerzési eljárás első, ajánlatuknak a kizárási és a kiválasztási szempontok alapján történő vizsgálatából álló szakaszát, és bejutottak az eljárás második, ajánlatuknak a következő négy odaítélési szempont alapján történő vizsgálatából álló szakaszába:

– 1. sz. odaítélési szempont: a tudomány és a gyakorlat közötti kapcsolat megközelítése;

– 2. sz. odaítélési szempont: az elsődleges és a kiegészítő feladatok végrehajtására vonatkozó megközelítés;

– 3. sz. odaítélési szempont: a feladatok gyakorlati megszervezése;

– 4. sz. odaítélési szempont: a brüsszeli (Belgium) székhelyű információs pont létrehozása.

9 Az eljárás második szakaszának keretében csak két ajánlattevő, nevezetesen a felperes és a Vlaamse Landmaatschappij (a továbbiakban: VLM) érte el az ajánlattételi dokumentációban előírt minimális pontszámot az odaítélési szempontok tekintetében. E két ajánlattevő bejutott tehát áraik értékelésének szakaszába, amely árak a felperes tekintetében 1 320 112,63 eurót, a VLM tekintetében pedig 2 316 124,83 eurót tettek ki.

10 Az értékelő bizottság 2012. november 20-i jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy a felperest az első helyre sorolták, és azelőtt, hogy kétségek ébredtek volna ajánlata kirívóan alacsony jellegét illetően, az értékelő bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a felperestől a kiegészítő feladatok árára vonatkozó felvilágosításokat kell kérni.

11 2012. november 22-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy az értékelő bizottság megállapította, hogy a kiegészítő feladatok tekintetében megadott árak kirívóan alacsonyak. A Bizottság részletes magyarázatokat kért a felperestől az 1–21. sz., valamint a 25. sz. kiegészítő feladat tekintetében ajánlott árak számításáról, megjegyezve, hogy a felperes ajánlata elutasításra kerülhet, ha a magyarázatok nem meggyőzőek.

12 2012. november 29-i levelében a felperes válaszolt a Bizottság információkérésére, általános magyarázatokkal szolgált, és megküldte a kiegészítő feladatokra vonatkozó árajánlatainak kialakításánál tekintetbe vett költségek jegyzékét.

13 A felperes ajánlatának értékelésére vonatkozó 2012. december 19-i jegyzőkönyvből kitűnik, hogy az értékelő bizottság megvizsgálta a felperes magyarázatait, és elsősorban azt állapította meg, hogy a személyzetet illetően az ajánlattételi dokumentáció követelményeinek meg nem felelő keresztalkalmazások vannak az elsődleges feladatok és a kiegészítő feladatok között. A bizottság tehát módosította a felperes ajánlatának pontszámát a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében, és a

pontszámot 11,8 pontról 7 pontra csökkentette, a megkövetelt pontszám ugyanakkor 15-ből 7,5 pont volt. Az értékelő bizottság tehát értékelését oly módon zárta le, hogy egyrészt megerősítette a felperes ajánlatának kirívóan alacsony jellegére vonatkozó véleményét, másrészt pedig a felperes által szolgáltatott új információk alapján megállapította, hogy ajánlata már nem éri el az ajánlattételi dokumentációban megkövetelt minimális pontszámot a 3. sz. odaítélési szempont vonatkozásában. Következésképpen az értékelő bizottság azt javasolta, hogy a szerződést a VLM-nek ítéljék oda.

14 2013. március 25-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy ajánlatát elutasították azon okból, hogy a 3. sz. odaítélési szempontot illetően nem érte el a megkövetelt minimális pontszámot, továbbá ajánlatát kirívóan alacsonynak minősítették a bizonyos kiegészítő feladatok végrehajtása tekintetében ajánlott árak vonatkozásában. Ugyanezen a napon a Bizottság úgy döntött, hogy a VLM számára ítéli oda a szerződést.

15 2013. március 26-i levelében a felperes a nyertes ajánlattevő nevét kérte, valamint ajánlatának jellemzőit és előnyeit. A Bizottság 2013. március 27-i levelében adta meg számára a kért felvilágosítást.

16 2013. március 29-i levelében a felperes további, ajánlatának értékelésére vonatkozó felvilágosításokat kért a Bizottságtól. A Bizottság 2013. április 10-i levelében válaszolt a felperesnek.

17 2013. április 12-i levelében a felperes azt rótta fel az ajánlatkérő hatóságnak, hogy az nem közölte az első és a második szempont értékelésére vonatkozó szükséges felvilágosításokat, a pénzügyi ajánlat felbontását követően módosította műszaki értékelését, nem megfelelően értékelte a csoportvezetőnek és helyettesének a kiegészítő feladatokban való részvételét, és téves következtetéseket vont le a VLM ajánlatát illetően.

18 Az ugyanezen a napon a Bizottságnak küldött levelében a felperes a Bizottságtól hozzáférést kért az értékelő bizottság jegyzőkönyvéhez és a nyertes ajánlattevő ajánlatához az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) 6. cikkére hivatkozva.

19 2013. április 29-i első levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy rövidesen megküldi számára az értékelő bizottság jegyzőkönyvét. Ugyanezen a napon kelt második levelében a Bizottság a felperes hozzáférés iránti kérelmére adott válaszként megküldte a 2012. november 20-i értékelési jegyzőkönyv részleges másolatát, az ajánlatának végső értékelésére vonatkozó 2012. december 19-i jegyzőkönyvet, valamint a 2013. február 6-i átfogó értékelési jegyzőkönyvet. A Bizottság ezzel szemben megtagadta, hogy megküldje a felperesnek a nyertes ajánlattevő ajánlatát, az érintett vállalkozás kereskedelmi érdekeinek védelmére hivatkozva az 1049/2001 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján.

20 2013. május 13-i levelében a felperes megerősítő kérelmet nyújtott be az 1049/2001 rendelet 7. cikkének megfelelően. 2013. május 14-i második levelében a Bizottság a levél átvételét visszaigazolta, és kijelentette, hogy tizenöt munkanapon belül ad választ.

21 2013. május 13-i másik levelében a felperes vitatta a Bizottságnak a 2013. április 29-i levélben kifejtett álláspontját, amelyet elégtelennek ítélt. 2013. május 31-i levelében a Bizottság azt válaszolta, hogy a felperesnek rendelkezésére áll a közbeszerzési eljárásra vonatkozó azon teljes dokumentáció, amelynek alapján az odaítélésre vonatkozó határozatot hozták, és utalt 2013. április 29-i levelére is.

22 A hozzáférés iránti megerősítő kérelmet illetően a Bizottság 2013. június 4-i levelében közölte a felperessel, hogy a válaszadásra nyitva álló határidőt 2013. június 26-ig meghosszabbítja. 2013. június 26-án a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy a fent hivatkozott határidőn belül nem képes választ adni a megerősítő kérelemre. 2013. július 4-i levelében a felperes választ kért a hozzáférés iránti megerősítő kérelmére, amely levélre a Bizottság 2013. július 9-én válaszolt, és arról tájékoztatta a vállalkozást, hogy a választ néhány napon belül megküldi számára. 2013. július 17-i levelében a

Bizottság válaszolt a felperes hozzáférés iránti megerősítő kérelmére, és megerősítette azon korábbi döntését, miszerint az értékelési jegyzőkönyvben szereplő bizonyos információkat továbbra sem tár fel, és nem engedélyezi a hozzáférést a nyertes ajánlattevő ajánlatához az 1049/2001 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja, valamint 4. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdése értelmében.

Az eljárás és a felek kérelmei

23 A Törvényszék Hivatalához 2013. október 25-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

24 A Törvényszék elnökének 2013. november 18-i határozatát követően a jelen ügyet a hatodik tanács elé utalták, a 2015. január 8-i határozattal pedig az ügyet új előadó bírónak osztották ki.

25 Az előadó bíró jelentését követően a Törvényszék (hatodik tanács) a szóbeli eljárás megindításáról határozott, és Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzatának 64. cikkében foglalt pervezető intézkedések keretében a felperest egy irat benyújtására hívta fel. A felperes az erre megadott határidőn belül eleget tett e felhívásnak.

26 A Törvényszék a 2015. július 7-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait.

27 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– rendelje el a nyertes ajánlattevő ajánlatának közlését;

– a Bizottságot kötelezze a szóban forgó közbeszerzési eljárás elvesztésének ténye okán, az említett szerződés megkötése esélye elvesztésének ténye okán és a közbeszerzési eljárásban való részvétel költségei ténye okán elszenvedett kár megtérítésére és kamatainak megfizetésére, valamint nem vagyoni kártérítésre, az összegeknek a pénzromlás és a kiegyenlítő kamatok figyelembevételével történő növelésével;

– rendelje el bizonyos mellékletek bizalmas kezelését;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

28 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a kártérítési iránti kérelmet mint megalapozatlant;

– utasítsa el a pervezető intézkedések iránti kérelmet mint megalapozatlant;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

A kártérítés iránti kérelemről

29 A jelen keresetben a felperes a közbeszerzési eljárásra vonatkozó több olyan jogsértésre hivatkozik, amelyek okán hibás az ajánlatát elutasító határozat, és azt kéri, hogy a Törvényszék a Bizottságot az EUMSZ 268. cikk és az EUMSZ 340. cikk értelmében kötelezze kártérítés és kamatok megfizetésére a

szóban forgó közbeszerzési eljárás elvesztése, az említett szerződés megkötése esélyének elvesztése, az ajánlati felhívásban való részvétel költségei miatt elszenvedett károk, valamint nem vagyoni kár jogcímén.

30 A felperes pontosabban nyolc, szerinte kellően súlyos jogsértésre hivatkozik, és azt állítja, hogy ajánlatát jogsértő módon utasították el. Elsősorban az 1. sz. odaítélési szempont tekintetében az ajánlat téves értékelésére, valamint az arányosság elvének megsértésére, másodsorban, a 2. sz. odaítélési szempont tekintetében ajánlatának téves alkalmazására és értékelésére, harmadsorban, a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében a közbeszerzési eljárás szabályainak megsértésére, negyedsorban, a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében az arányosság elvének megsértésére, ötödsorban az eljárás szakaszai elkülönítése elvének megsértésére, hatodsorban, a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében az ajánlat téves értékelésére, hetedsorban a kirívóan alacsony ajánlat fogalmának téves értelmezésére és alkalmazására, nyolcadsorban pedig a kirívóan alacsony ajánlat fogalmának tekintetében az egyenlő bánásmód elvének megsértésére hivatkozik.

31 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 340. cikk második bekezdése értelmében szerződésen kívüli felelősség esetén az Európai Unió a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.

32 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Uniónak a szervei jogellenes magatartása esetén fennálló, az említett rendelkezés értelmében vett szerződésen kívüli felelőssége fennállásához három feltétel együttes teljesülése szükséges, nevezetesen az intézményekkel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár valós jellege, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállása (1982. szeptember 29-i Oleifici Mediterranei kontra EGK ítélet, 26/81, EBHT, EU:C:1982:318, 16. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EBHT, EU:C:2008:476, 106. és 164–166. pont; 2010. szeptember 9-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-300/07, EBHT, EU:T:2010:372, 137. pont; 2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, EU:T:2014:888, 28. pont). Ezenfelül a jogellenes magatartásra vonatkozó feltételt illetően az ítélkezési gyakorlat megköveteli a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető szabály kellően egyértelmű megsértésének megállapítását. Annak megállapításában, hogy egy jogsértés kellően súlyos-e, az döntő tényező, hogy az érintett uniós intézmény vagy szerv a mérlegelési jogkörének korlátait nyilvánvalóan és súlyosan túllépte-e (lásd ebben az értelemben: 2000. július 4-i Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítélet, C-352/98 P, EBHT, EU:C:2000:361, 42–44. pont; 2002. december 10-i Bizottság kontra Camar és Tico ítélet, C-312/00 P, EBHT, EU:C:2002:736, 54. pont; 2005. március 17-i AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, T-160/03, EBHT, EU:T:2005:107, 93. pont; a fent hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, EU:T:2014:888, 29. pont).

33 Amennyiben az Unió szerződésen kívüli felelőssége megállapításának három feltétele közül valamelyik nem teljesül, a kártérítési kérelmeket el kell utasítani, anélkül hogy vizsgálni kellene a másik két feltétel teljesülését (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 15-i KYDEP kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-146/91, EBHT, EU:C:1994:329, 81. pont; Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, fenti 32. pont, EU:T:2014:888, 33. pont).

34 Ezenfelül az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a közbeszerzési szerződés odaítélésére vonatkozó határozat elfogadásakor figyelembe veendő szempontok tekintetében (1998. december 17-i Embassy Limousines & Services kontra Parlament ítélet, T-203/96, EBHT, EU:T:1998:302, 56. pont; 2011. szeptember 20-i Evropaïki Dynamiki kontra EBB, T-461/08, EBHT, EU:T:2011:494, 137. pont). Hasonlóképpen, a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik mind a közbeszerzési szerződés saját nevében történő odaítélésére vonatkozó szabályok tartalmának, mind azok alkalmazásának meghatározásában (lásd ebben az értelemben: 2006. február 14-i TEA-CEGOS és társai kontra Bizottság ítélet, T-376/05 és T-383/05, EBHT, EU:T:2006:47, 50. és 51. pont; fent hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra EBB ítélet, EU:T:2011:494, 137. pont; 2012. október 25-i Astrim és Elyo Italia kontra Bizottság ítélet, T-216/09, EU:T:2012:574, 17. pont).

35 E megfontolások fényében kell a felperes azon kár megtérítése iránti kérelmét vizsgálni, amelyet állítólagosan ajánlata elutasítása okán szenvedett el. E kérelem elsősorban az 1. és 2. sz. odaítélési szempontra vonatkozó jogsértéseken, másodsorban a „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmának alkalmazására vonatkozó jogsértéseken és harmadsorban a 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó jogsértéseken alapul.

A hivatkozott, az 1. és 2. sz. odaítélési szempontra vonatkozó első két jogellenességgel kapcsolatos kártérítés iránti kérelemről

36 A felperes az 1. sz. odaítélési szempontot illetően azt állítja, hogy az értékelő bizottság nem vizsgálta meg figyelmesen ajánlatát, az elutasítás indokai tévesek, sérült az egyenlő bánásmód elve, válaszában pedig arra hivatkozik, hogy ajánlata elutasításának indokolása hibás és elégtelen a kommunikációs stratégiára vonatkozó szempont tekintetében. Az elsődleges és a kiegészítő feladatok végrehajtására vonatkozó 2. sz. odaítélési szempontot illetően a felperes lényegében azt állítja, hogy az értékelő bizottság értékelése téves, és válaszában jogai megsértésére, valamint a 2. sz. odaítélési szemponttal kapcsolatban elfogadott indokolás hiányára, illetve elégtelenségére hivatkozik.

37 A Bizottság vitatja ezt az érvelést, anélkül azonban, hogy elfogadhatatlanságára hivatkozna, amint azt a tárgyaláson is elismerte.

38 Az 1. és 2. sz. odaítélési szemponttal kapcsolatos hivatkozott jogsértéseket illetően a jelen ügyben azt kell megvizsgálni, hogy a hivatkozott károkra, illetve az e károk és a hivatkozott jogsértések közötti okozati összefüggésre vonatkozó feltételek teljesülnek-e, vagy sem.

39 A kár ténylegességére vonatkozó feltételt illetően, az Unió felelőssége kizárólag akkor áll fenn, ha a felperes „tényleges és biztos” kárt szenvedett, amit neki kell bizonyítania (lásd: 2014. október 14-i Giordano kontra Bizottság ítélet, C-611/12 P, EBHT, EU:C:2014:2282, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság, fenti 32. pont, EU:T:2014:888, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 A felrótt magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggésre vonatkozó feltételt illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az állítólagos kárnak a felrótt magatartásból kellőképpen közvetlenül kell következnie, vagyis ez utóbbinak a kár meghatározó okának kell lennie amit a felperesnek kell bizonyítania (lásd: 1992. január 30-i Finsider és társai kontra Bizottság ítélet, C-363/88 és C-364/88, EBHT, EU:C:1992:44, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Evropaïki Dynamiki kontra EBB, fenti 34. pont, EU:T:2011:494, 209. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 A jelen ügyben az 1. és 2. sz. odaítélési szemponttal kapcsolatban hivatkozott jogsértéseket illetően a felperes előadta, hogy a szóban forgó szerződés megkötése esélyének elvesztéséhez, illetve az ajánlati felhívásban való részvétele okán fizetett költségekhez kapcsolódó kárra hivatkozott.

42 A felperes azt állítja, hogy az okozati összefüggésre vonatkozó feltétel azon okból teljesül, hogy ajánlatát az első helyre rangsorolták, és oda kellett volna ítélni számára a szerződést, ha a hivatkozott jogsértésekre nem került volna sor.

43 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a felperes ajánlatának elutasítása kizárólag a 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó értékeléseken, illetve ajánlatának kirívóan alacsony jellegén alapul. A felperes ajánlatát ugyanis az ajánlat gazdasági szempontból történő vizsgálatának eredményeképpen rangsorolták az első helyre. Márpedig ezt az első helyre történő rangsorolást két okból módosították, nevezetesen az ajánlat értékelésének az elégtelennek ítélt 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő módosítása okán, illetve az ajánlat kirívóan alacsonynak történő minősítése okán. A felperes

egyébként a keresetlevélben azt állítja, hogy a szóban forgó károk az értékelő bizottság azon döntésének közvetlen következményei, hogy csökkentette a 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó pontszámot, és az ajánlatot kirívóan alacsonynak minősítette.

44 Ezenfelül, amint azt a Bizottság is hangsúlyozza, a felperes nem fejtette ki, hogy az 1. és 2. sz. odaítélési szempontok tekintetében adott magasabb pontszám miért gyakorolt volna kedvező hatást azon esélyeire, hogy elnyeri a szerződést.

45 Következésképpen a felperes tévesen állítja, hogy az 1. és 2. sz. odaítélési szempontokra vonatkozó jogsértések és tévedések hiánya esetén neki ítélték volna oda a szerződést. Ugyanis, még akkor is, ha a pontszám magasabb lett volna ezen odaítélési szempontok tekintetében, e körülmény nem befolyásolhatta ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempont vonatkozásában történő értékelését, illetve ajánlata kirívóan alacsony jellegét.

46 Ebből következően az 1. és 2. sz. odaítélési szempontokra vonatkozó hivatkozott jogsértések, még azt feltételezve is, hogy e jogsértések megállapításra kerülnek, nem mutatnak közvetlen okozati összefüggést a szerződés megkötése esélyének hivatkozott elvesztéséhez, illetve az ajánlati felhívásban való részvétel okán fizetett költségekhez kapcsolódó károkkal.

47 Ebből következik, hogy a kártérítés iránti keresetet el kell utasítani abban a részében, amelyben az az 1. és 2. sz. odaítélési szempontokra vonatkozó jogsértéseken alapul.

A „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmára vonatkozó hivatkozott jogsértésekhez kapcsolódó kártérítés iránti kérelemről

48 A felperes egyfelől azt állítja, hogy a jelen ügyben tévesen értelmezték és alkalmazták a „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmát. Másfelől a felperes a „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmának alkalmazása tekintetében használt paraméterek önkényes és észszerűtlen jellegére, továbbá a kontradiktórius eljárás elvének és az egyenlő bánásmód elvének az említett fogalom alkalmazása során történő megsértésére hivatkozik.

49 A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel.

– A „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmának feltételezetten téves értelmezéséről és alkalmazásáról

50 A felperes vitatja az értékelő bizottság azon megközelítését, amely alapján ajánlatát kirívóan alacsonynak minősítette. A felperes szerint ez az elemzés kizárólag a kiegészítő feladatok költségeinek értékelésén, és nem magának az ajánlatnak az összességén alapul. A felperes ily módon azt állítja, hogy az értékelő bizottság nem elemezte ezen, a kiegészítő fogalmakra vonatkozó elkülönülő szempontnak a maga összességében vett ajánlatára gyakorolt hatását, ami ellentétes az e területen alkalmazandó elvekkel.

51 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a közbeszerzési eljárás tekintetében alkalmazandó, módosított, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 248., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 74. o.; a továbbiakban: költségvetési rendelet) 97. cikkének (2) bekezdése értelmében a szerződéseket a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás vagy az összességében legelőnyösebb ajánlat szempontja alapján kell odaítélni. A jelen ügyben az ajánlattételi dokumentáció előírta, hogy a szerződést a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat szempontja alapján ítélik oda.

52 Ezenfelül a módosított, a költségvetési rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2002. december 23-i 2342/2002/EK, Euratom bizottsági rendelet (HL L 357., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 145. o.; a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 139. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben egy adott szerződéssel kapcsolatban az árajánlat kirívóan alacsonynak tűnik, úgy az ajánlatkérő az ajánlat kizárólag ilyen okból történő elutasítását megelőzően írásban bekéri az ajánlat általa lényegesnek tartott elemeire vonatkozó részletes adatokat, és a felek megfelelő meghallgatását követően ellenőrzi azokat, figyelembe véve a kapott magyarázatokat. […]

Az ajánlatkérő különösen az alábbiakra vonatkozó magyarázatokat veszi figyelembe:

a) a gyártási folyamat, a szolgáltatásnyújtás, illetve az építési módszerek gazdaságossága;

b) a választott műszaki megoldások vagy az ajánlattevő rendelkezésére álló kivételesen kedvező feltételek;

c) az ajánlat eredetisége.

[…]”

53 Hasonlóképpen, a végrehajtási rendelet 146. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy kirívóan alacsony árajánlat esetén az értékelő bizottság bekér az árajánlat összeállításával kapcsolatos valamennyi lényeges információt.

54 E rendelkezésekből az következik, hogy a „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmát sem a pénzügyi rendelet, sem pedig a végrehajtási rendelet rendelkezései nem határozzák meg.

55 Mindazonáltal az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy valamely ajánlat kirívóan alacsony jellegét az ajánlat összeállítása és a szóban forgó szolgáltatás viszonylatában kell értékelni. Ennek megfelelően a Bíróság megállapította, hogy az ajánlatkérő hatóság az ajánlat kirívóan alacsony jellegének vizsgálata keretében, az egészséges verseny biztosítása érdekében nem csak a végrehajtási rendelet 139. cikkének (2) bekezdésében szereplő körülményeket veheti figyelembe, hanem valamennyi, a szóban forgó szolgáltatás tekintetében releváns tényezőket is (lásd analógia útján: 2014. december 18-i Data Medical Service ítélet, C-568/13, EBHT, EU:C:2014:2466, 50. pont).

56 A jelen ügyben a Bizottság 2013. március 25-i leveléből, valamint a végleges értékelő jelentésből kitűnik, hogy az értékelő bizottság úgy ítélte meg, hogy – a felperes által szolgáltatott magyarázatokra figyelemmel – egyes kiegészítő feladatok (különösen az 1–6. sz. és a 18–20. sz.) esetében a költségeket nem fedezi az ajánlott ár. Az értékelő bizottság inkoherenciát állapított meg a 14. és a 15. sz. kiegészítő feladatokat illetően is. Végül az értékelő bizottság vitatta a személyzet keresztalkalmazását a fő kiegészítő feladatok tekintetében (6–17. sz., 21. sz. és 25. sz.). Arra a következtetésre jutott, hogy az 1–16. sz. és a 18–20. sz. missziókat illetően az ajánlat kirívóan alacsony jellegű. Megállapította, hogy az 1–6. sz. és a 18–20. sz. kiegészítő feladatokra vonatkozó ajánlat pusztán a munkaerő-költségek alapján veszteséget tartalmazott, és a 1–16. sz. és a 18–20. sz. kiegészítő feladatok ajánlata veszteséges lett volna, ha figyelembe vették volna a járulékos költségeket. Az értékelő bizottság ezenfelül megállapította, hogy a személyzet keresztalkalmazása az ajánlatot összeegyeztethetetlenné teszi az ajánlattételi dokumentációnak a tíz „teljes munkaidő egyenértéknek” megfelelő személyre vonatkozó minimumfeltételre vonatkozó követelményével.

57 Nem vitatható tehát, hogy azok a rendellenességek, amelyek az értékelő bizottságot azon következtetés levonására késztették, hogy a felperes ajánlata kirívóan alacsony, konkrétan bizonyos kiegészítő feladatokkal kapcsolatosak.

58 Mindazonáltal a kiegészítő feladatoknak az elsődleges feladatokhoz viszonyított gazdasági és pénzügyi jelentősége egyértelműen kitűnik az iratokból. Az ajánlattételi dokumentáció 36 feladatot írt elő, amelyek közül 27 kiegészítő feladat volt. Ezenfelül az ajánlattételi dokumentáció a kiegészítő feladatok tekintetében valamennyivel magasabb költségvetést (1 500 000 euró) írt elő, mint az elsődleges feladatok tekintetében (1 400 000 euró). Nem kétséges tehát a kiegészítő feladatok jelentősége a szóban forgó közbeszerzési szerződés egészéhez viszonyítva.

59 Márpedig az előírt 27 kiegészítő feladatból 19-et érintettek az értékelő bizottság által feltárt rendellenességek.

60 Következésképpen, még akkor is, ha a feltárt rendellenességek kizárólag a kiegészítő feladatokra vonatkoztak, azok az ajánlatnak egyáltalán nem egy kisebb vagy elszigetelt részét érintették, így alkalmasak voltak arra, hogy nem megfelelővé tegyék az ajánlott globális árat és következésképpen az ajánlatot teljes egészében.

61 Ezenfelül az a tény, hogy a feltárt rendellenességek kizárólag a kiegészítő feladatokat érintették, nem jelenti azt, hogy az ajánlatot nem a maga egészében értékelték. E tekintetben éppen a felperes ajánlatának teljes ára volt az, amit kirívóan alacsonynak minősítettek, a Bizottság által a szerződés egészének tekintetében előírt árhoz, valamint a nyertes ajánlattevő által javasolt teljes árhoz viszonyítva is.

62 Ebből következik, hogy az értékelő bizottság értékelését az ajánlat összeállításához és a szóban forgó szolgáltatáshoz viszonyítva végezte, az említett szolgáltatás szempontjából releváns összetevőkre figyelemmel. El kell tehát utasítani a felperes azon kifogását, miszerint az értékelő bizottság a jogterületen alkalmazó elvekkel ellentétesen jutott arra a következtetésre, hogy az ajánlat kirívóan alacsony jellegű.

– A „kirívóan alacsony ajánlat” fogalmának alkalmazása tekintetében használt paraméterek önkényes és észszerűtlen jellegéről, a kontradiktórius eljárás elvének és az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről

63 A felperes először is az annak értékeléséhez használt paraméterek nem megfelelő, önkényes és igazolatlan jellegére hivatkozik, hogy ajánlata kirívóan alacsony volt-e, vagy sem. A felperes szerint különösen a költségszámításhoz használt teljesítményegység szubjektív, és nem veszi figyelembe sem azt a tényt, hogy a felperes alacsonyabb tarifákat alkudhatott ki a szakemberekkel, sem pedig szervezeti és kereskedelmi kapacitásait.

64 Meg kell állapítani, hogy – amint az a 2012. november 20-i értékelő jelentés mellékletében foglalt magyarázatokból is kitűnik – a felperes ajánlata olyan teljes árat tartalmazott, amely 850 000 euróval kevesebb volt azon árnál, amelyet az értékelő bizottság minimális árnak tekintett a kiegészítő feladatok vonatkozásában, ugyanakkor az elsődleges feladatok vonatkozásában ajánlott ár közel volt az ajánlattételi felhívásban előírt maximális árhoz. 2012. november 22-i levelében tehát a Bizottság részletes magyarázatokat kért a felperestől egyes kiegészítő feladatok árának számításáról, és felhívta a figyelmét, hogy nem meggyőző magyarázatok esetén az ajánlat elutasításra kerülhet.

65 2012. november 29-i válaszában a felperes általános megállapításokat és magyarázatokat, valamint a szóban forgó kiegészítő feladatokra vonatkozó egyedi magyarázatokat fogalmazott meg. A felperes az általános magyarázatok keretében elsősorban azt a tényt emelte ki, hogy a kiegészítő feladatok által érintett szolgáltatásokhoz hasonló szolgáltatásokat teljesít több projekt keretében is, és hogy a legjobb helyzetben van ahhoz, hogy a szállítókkal versenyképes árakról tárgyaljon.

66 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a felperes ezen állításait semmi nem támasztja alá, és semmiféle pontos információt nem szolgáltatott, különösen a szóban forgó feladatok keretében általa élvezett kedvezmények tekintetében. Amennyiben szervezeti és kereskedelmi kapacitásai olyan jelentős

tényezőknek minősülnek, hogy azok hatással lehetnek szolgáltatásainak költségeire, e tényezőket pontosan leírva és alátámasztva nyilvánvalóvá kellett volna tennie eredeti ajánlata keretében, vagy legalább 2012. november 29-i válaszában. Márpedig meg kell állapítani, hogy ez nem így történt.

67 Ezenfelül 2013. április 12-i levelében a felperes azon okból vitatta a szakértők tiszteletdíjának kiszámításához használt teljesítményegységet, hogy ő alacsonyabb tiszteletdíjakat alkudott ki. A felperes előadta, hogy be tudja nyújtani az e szakértőkkel kötött megállapodásokat. Meg kell állapítani, hogy a felperes nem nyújtotta be ezeket, és állításait sem támasztotta alá. Hasonlóképpen, a felperes szervezeti és kereskedelmi kapacitásaira hivatkozik, de semmiféle konkrét bizonyítékot nem szolgáltatott e tekintetben.

68 Végül el kell utasítani a felperes azon érvét, miszerint a szakértők tiszteletdíjának kiszámításához használt teljesítményegység szubjektív paraméternek minősül. A felperes ugyanis semmiféle számszerűsített adatot nem közölt e tekintetben. Ezenfelül az a tény, hogy a felperes bizonyos körülményekre hivatkozik, különösen pedig az elsődleges feladatok szakértőinek kategóriájával megegyező kategóriába tartozó szakértőkkel folytatott tarifatárgyalásokra, azt a tényt látszik megerősíteni, hogy – amint azt a Bizottság megállapította – e költségek alacsonyabbak voltak a szokásosnál, anélkül azonban, hogy ezt kimerítően igazolták volna.

69 A fentiekből az következik, hogy el kell utasítani a felperes azon érvelését, amellyel az annak értékelése céljából alkalmazott paramétereket vitatja, hogy ajánlata kirívóan alacsony volt-e, vagy sem.

70 Másodsorban a felperes azt állítja, hogy a Bizottságnak biztosítania kellett volna számára azt a lehetőséget, hogy utólagosan igazolja a kirívóan alacsonynak minősített költségeket és tarifákat, a kontradiktórius eljárás elvének megfelelően. A felperes arra hivatkozik, hogy a 2012. november 22-i levélben csak az ajánlatban szereplő ár számításának módszerét kérték, nem pedig a figyelembe vett tényezők értékét.

71 A végrehajtási határozat 139. cikkének (1) bekezdéséből és 146. cikkének (4) bekezdéséből az következik, hogy az ajánlatkérő szerv az ajánlatok kirívóan alacsony jellegének vizsgálata során köteles arra, hogy a részvételre jelentkezőktől az ajánlat komolyságának bizonyításához szükséges igazolásokat kérjen (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2001. november 27-i Lombardini és Mantovani ítélet, C-285/99 és C-286/99, EBHT, EU:C:2001:640, 46. és 51. pont; 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EBHT, EU:C:2012:191, 28. pont; Data Medical Service, fenti 55. pont, EU:C:2014:2466, 47. pont). Az ajánlatok vizsgálatára irányuló eljárás megfelelő szakaszában helyet kapó, az ajánlatkérő és az ajánlattevő közötti, az ez utóbbi által ajánlata komolyságának bizonyítását célzó ténylegesen kontradiktórius párbeszéd a közbeszerzési szerződések odaítélésének területén alapvető követelmény az ajánlatkérő hatóság önkényességének elkerülése és a vállalkozások közötti egészséges verseny biztosítása érdekében (lásd ebben az értelemben és analógia útján: a fent hivatkozott Lombardini és Mantovani ítélet, EU:C:2001:640, 57. pont; Data Medical Service ítélet, fenti 55. pont, EU:C:2014:2466, 48. pont; 2008. május 21-i Belfass kontra Tanács ítélet, T-495/04, EBHT, EU:T:2008:160, 97. és 98. pont).

72 A jelen ügyben a Bizottság 2012. november 22-i levelében tájékoztatta a felperest, hogy az értékelő bizottság ajánlatában az egyes kiegészítő feladatok tekintetében megjelölt árakat kirívóan alacsonynak minősítette. A Bizottság részletes magyarázatokat kért a felperestől az ajánlott árak számításáról az 1–21. sz. és a 25. sz. kiegészítő feladat tekintetében, és figyelmeztette, hogy nem meggyőző magyarázatok esetén ajánlatát elutasíthatják.

73 A felperes 2012. november 29-i levelében válaszolt a Bizottság felvilágosításkérésére, általános információkat, valamint az összes kiegészítő feladatra vonatkozó árajánlatainak kialakítása tekintetében alkalmazott költségek jegyzékét szolgáltatva.

74 Az értékelő bizottság a felperes által szolgáltatott új információkra figyelemmel 2012. december 19-én elsősorban arra a következtetésre jutott, hogy a felperes ajánlata kirívóan alacsony, és azt javasolta, hogy a szerződést a VLM-nek ítéljék oda.

75 2013. március 25-i levelében a Bizottság arról tájékoztatta a felperest, hogy ajánlatát azon okból nem fogadták el, hogy nem érte el a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében a megkövetelt minimumot, és az ajánlatot kirívóan alacsonynak minősítették a bizonyos kiegészítő feladatok végrehajtása tekintetében ajánlott árakat illetően.

76 A fentiekből az következik, hogy a jelen ügyben tiszteletben tartották a kontradiktórius eljárást, és a felperesnek lehetősége volt, hogy igazolja kirívóan alacsonynak minősített költségeit és tarifáit.

77 El kell utasítani a felperes azon érvelését, miszerint a 2012. november 22-i levélben csak az ajánlatban szereplő ár számításának módszerét kérték, nem pedig a figyelembe vett tényezők értékét. A Bizottság ugyanis részletes magyarázatokat kért a felperestől az 1–21. sz. és a 25. sz. kiegészítő feladatok tekintetében ajánlott árak számításáról, és figyelmeztette, hogy nem meggyőző magyarázatok esetén ajánlatát elutasíthatják. Az ár számításának elemei ily módon szükségszerűen magukba foglalták az összes olyan elemet, amelyek felhasználásra kerültek az ajánlatban javasolt ár képzésében, nem csak a számítás módszerét, hanem a figyelembe vett elemek értékét is beleértve. A felperes állításával szemben tehát a Bizottság nem kizárólag az ajánlatban szereplő ár számításának módszerére kérdezett rá.

78 A fentiekre figyelemmel a felperesnek a kontradiktórius eljárás elve megsértésére vonatkozó érvelését el kell utasítani.

79 Harmadsorban a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak ugyanezen paraméterek alapján kellett volna megvizsgálnia a VLM ajánlatának kirívóan alacsony jellegét, ami az elsődleges feladatokat érintően hasonló következtetésekhez vezetett volna. A felperes tehát az egyenlő bánásmód elvének megsértésére hivatkozik. A felperes egy szimulációt mutatott be, amelyből az tűnt ki, hogy az értékelő bizottság által az ajánlatára alkalmazott értékek túl magasak voltak, ezért az ezekből levont következtetések tévesek, ami alátámasztja a hivatkozott bánásmódbeli különbséget.

80 Emlékeztetni kell arra, hogy az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve, amelynek célja a közbeszerzési eljárásban részt vevő vállalkozások közötti egészséges és hatékony verseny kialakulásának elősegítése, megköveteli, hogy valamennyi ajánlattevő azonos esélyekkel rendelkezzen ajánlata összeállításakor, és ebből következően azt a követelményt is magában foglalja, hogy valamennyi versenytárs tekintetében ugyanazon feltételek vonatkozzanak az ajánlatokra (2004. április 29-i Bizottság kontra CAS Succhi di Frutta ítélet, C-496/99 P, EBHT, EU:C:2004:236, 110. pont). Ily módon az ajánlattevőkkel szemben egyenlő bánásmódot kell alkalmazni akkor is, amikor ajánlataikat elkészítik, és akkor is, amikor az ajánlatkérő hatóság ajánlataikat értékeli (lásd ebben az értelemben: 2011. február 17-i ítélet, Bizottság kontra Ciprus, C-251/09, EU:C:2011:84, 39. pont; 2013. szeptember 16-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet, T-402/06, EBHT, EU:T:2013:445, 66. pont).

81 A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződés tekintetében előírt költségvetés 2 500 000 euró volt. A felperes olyan ajánlatot nyújtott be, amelyben a teljes ár összege 1 320 112,63 euró volt, míg a VLM mint nyertes ajánlattevő 2 316 124,83 euró összegű globális ajánlatot nyújtott be.

82 Következésképpen, amint azt a Bizottság is hangsúlyozza, a VLM-nek az ajánlattételi dokumentáció árszempontra vonatkozó 9.3.2. pontjában előírt képlet alapján kiszámított pénzügyi ajánlata valamivel alacsonyabb volt az említett ajánlattételi dokumentációban a közbeszerzési szerződés végrehajtása tekintetében előírt költségvetési felső határértéknél, és közel egymillió euróval magasabb, mint a

felperes ajánlata. Ebből az következik, hogy – a felperes állításával szemben – a VLM ajánlata nem volt kirívóan alacsony a szóban forgó közbeszerzési szerződés tekintetében előírt globális költségvetés vonatkozásában.

83 Mivel a két ajánlattevő nem volt ugyanabban a helyzetben, a Bizottság az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül dönthetett úgy, hogy megvizsgálja a felperes ajánlatának kirívóan alacsony jellegét, oly módon, hogy nem alkalmazza ugyanezt a bánásmódot a VLM-mel szemben.

84 E körülményekre figyelemmel a felperes által bemutatott szimulációnak nincs relevanciája.

85 Ebből következik, hogy az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.

86 A fentiek összességéből az következik, hogy el kell utasítani a felperes azon kifogásainak összességét, amelyek annak megállapítására irányulnak, hogy jogsértés történt ajánlata kirívóan alacsony jellegének értékelése tekintetében. Erre irányuló kártérítési keresetét tehát el kell utasítani anélkül, hogy meg kellene vizsgálni a kár fennállására és az okozati összefüggésre vonatkozó feltételeket.

A 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó hivatkozott jogsértésekhez kapcsolódó kártérítés iránti kérelemről

87 A Bizottságnak a 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó értékelését illetően a felperes lényegében azt állítja, hogy a jelen ügyben ellentmondás van a kiválasztási szempontok és az odaítélési szempontok között, és e tekintetben elsősorban a közbeszerzési eljárás szabályainak megsértésére, másodsorban az arányosság elvének megsértésére, harmadsorban pedig az eljárás szakaszai elkülönítése elvének megsértésére hivatkozik. Végül a felperes ajánlatának téves értékelésére hivatkozik.

88 A felperes négyfajta kárra hivatkozik, nevezetesen a szóban forgó szerződés elvesztéséből eredő kárra, másodlagosan pedig az említett szerződés megkötése esélyének elvesztéséből eredő kárra. A felperes az ajánlati felhívásban való részvétele okán fizetett költségekből eredő kárra és nem vagyoni kárra is hivatkozik.

89 A jelen ügyben először azt kell megvizsgálni, hogy teljesülnek-e a hivatkozott károk fennállására, valamint a felrótt jogellenes magatartás és az említett károk közötti okozati összefüggésre vonatkozó feltételek.

90 Először is, a szóban forgó szerződés elvesztéséhez kapcsolódó, elsődlegesen hivatkozott kárt illetően a felperes azt állítja, hogy az azon bruttó nyereségnek felel meg, amelytől jogellenesen megfosztották. E kár tehát lényegében elmaradt hasznának felel meg.

91 Emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat értelmében azt a keresetet, amelynek alátámasztása céljából az elmaradt haszonból eredő kárra hivatkoznak, el kell utasítani, mivel nem valós és jelenlegi, hanem jövőbeli és feltételezett kárról van szó (lásd ebben az értelemben: 1998. október 29-i TEAM kontra Bizottság ítélet, T-13/96, EBHT, EU:T:1998:254, 76. pont; AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 32. pont, EU:T:2005:107, 113. és 114. pont; 2011. december 8-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-39/08, EU:T:2011:721, 47. pont).

92 A kárra vonatkozó feltétel ugyanis megköveteli, hogy azon kár, amelynek a megtérítését kérik, tényleges és biztos legyen, amit a felperesnek kell bizonyítania (lásd: Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, fenti 91. pont, EU:T:2011:721, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

93 Márpedig a költségvetési rendelet 101. cikke értelmében az ajánlatkérő a szerződés aláírása előtt elállhat a beszerzéstől vagy törölheti az odaítélési eljárást anélkül, hogy a pályázók vagy ajánlattevők bármifajta ellentételezésre jogot formálhatnának.

94 Ily módon, még azt feltételezve is, hogy az értékelő bizottság azt javasolta volna, hogy a szerződést a felperesnek ítéljék oda, az ajánlatkérő hatóságot nem kötötte volna az értékelő bizottság javaslata, hanem jelentős mérlegelési jogkörrel rendelkezett volna a szerződés odaítéléséről való döntés meghozatala érdekében figyelembe vehető tényezők vonatkozásában (lásd ebben az értelemben: TEAM kontra Bizottság ítélet, fenti 91. pont, EU:T:1998:254, 76. pont; AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 32. pont, EU:T:2005:107, 113. és 114. pont; Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság, fenti 91. pont, EU:T:2011:721, 47. pont).

95 Még ha el is fogadnánk, hogy a felperes ajánlatát az első helyre kellett volna rangsorolni, és hogy a felperesnek kellett volna elnyernie a szerződést, ez nem kötelezné a Bizottságot arra, hogy megkösse vele a szerződést. Semmilyen elv és a Bizottság közbeszerzési eljárásaira vonatkozó egyetlen jogszabály sem írja elő ugyanis, hogy a Bizottság köteles megkötni a közbeszerzési szerződést a közbeszerzési eljárás eredményeképpen nyertes ajánlattevőként kiválasztott személlyel (lásd ebben az értelemben: Evropaïki Dynamiki kontra EBB ítélet, fenti 34. pont, EU:T:2011:494, 211. pont).

96 Következésképpen a felperes elmaradt hasznának megfelel, és a szóban forgó szerződés elvesztéséhez kapcsolódó kár nem tényleges és biztos, hanem csupán feltételezett. E kár tehát nem alkothatja kártérítés tárgyát.

97 Nem cáfolják ezt a következtetést a felperesnek az azon ítélkezési gyakorlat mellőzésére irányuló érvei, miszerint az ajánlatkérő hatóság nem köteles megkötni a szerződést a közbeszerzési eljárás eredményeképpen első helyre rangsorolt ajánlattevővel.

98 Az alperes ugyanis azt állítja, hogy ha az ajánlatkérő hatóság úgy dönt, hogy megköti a szerződést, nem ítélheti azt szabadon oda más olyan ajánlattevőknek, akik nem szabályosan nyerték meg a közbeszerzési eljárást. Mindazonáltal ez az állítás nem ellentétes azzal a ténnyel, hogy az ajánlatkérő hatóság szabadon dönt arról, hogy megköti-e a szerződést, vagy sem, tehát arról is, hogy lemond róla, ily módon az elmaradt haszonból eredő kár soha nem biztos. Ezenfelül az ítélkezési gyakorlat nem tesz különbséget aszerint, hogy a szerződést odaítélték-e, vagy sem. Ugyanis az elmaradt haszonhoz kapcsolódó kár, tehát az a nyereség, amelyre a szerződés végrehajtásából nem lehetett szert tenni, a szerződés elnyerésének bizonyosságát feltételezi. Márpedig, tekintettel az odaítélő hatóságnak a költségvetési rendelet 101. cikkéből következő mérlegelési mozgásterére, az ilyen kár soha nem biztos.

99 A felperes állításával szemben ez az ítélkezési gyakorlat nem teszi lehetővé az ajánlatkérő hatóság számára, hogy anélkül húzzon hasznot a szabályok megsértéséből – amelyért ő maga a felelős –, hogy ne legyen köteles megtéríteni az ebből eredő kárt, mivel más károk megtéríthetők, ha ténylegesek és biztosak. Ez a helyzet különösen a valamely esély elvesztéséhez kapcsolódó kár, illetve az ajánlattevő részéről valamely közbeszerzési eljárásban való részvétele okán felmerült költségekhez kapcsolódó kár esetén, amennyiben az uniós jog megsértése hatással volt a szerződés elnyerésével kapcsolatos esélyeire. A felperes által hivatkozott 2009. április 30-i CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ítélet (C-497/06 P, EU:C:2009:273) 80–82. pontja pontosan a valamely esély elvesztéséhez, illetve az ajánlattevő részéről valamely közbeszerzési eljárásban való részvétele okán felmerült költségekhez kapcsolódó károkra vonatkozik, nem pedig az elmaradt haszonra.

100 Egyébiránt a felperes azt állítja, hogy a vesztes ajánlattevőt – akit a biztosítási intézkedések területén már megfosztott a védelemtől az ideiglenes intézkedések vonatkozásában nagyon szigorú ítélkezési gyakorlat – ezen ítélkezési gyakorlat is megfosztja a védelemtől a kártérítéshez való jog területén. Meg kell azonban állapítani, hogy a költségvetési rendelet 101. cikkének megfogalmazásából következően, a felperes állításával szemben, a felperes nem egy szerződést veszített el, hanem egy esélyt arra, hogy odaítéljék számára a közösségi közbeszerzési eljárás tárgyát képező szerződést (2006. július 20-i Globe kontra Bizottság végzés, T-114/06 R, EBHT, EU:T:2006:221, 116. pont).

101 Ily módon el kell utasítani a felperesnek az alkalmazandó ítélkezési gyakorlat vitatására irányuló érveit, miszerint a felperes elmaradt hasznának megfelelő kárra nem lehet hivatkozni.

102 Ezenfelül az okozati összefüggésre vonatkozó feltételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy, amint az a Bizottság 2013. március 25-i leveléből is kitűnik, a felperes ajánlatát egyrészt azon indok alapján utasították el, hogy a 3. sz. odaítélési szempont vonatkozásában adott pontszám alacsonyabb volt a minimálisan megkövetelt nél, másfelől pedig azon indokból, hogy ajánlata kirívóan alacsony volt. Az ajánlatkérő hatóság tehát jogsértés nélkül ítélte a felperes ajánlatát kirívóan alacsonynak (lásd a fenti 50–86. pontot). A felperesnek tehát ajánlatának kirívóan alacsony jellege okán semmi esélye nem volt arra, hogy számára ítéljék oda a szerződést.

103 Márpedig a szerződés elvesztéséből eredő kár, még ténylegesnek és biztosnak feltételezve is, a felperes ajánlata elutasításának következménye.

104 Ebből következik, hogy mivel ez az elutasítás igazolt még ha a felperes ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempont értékelésén alapuló elutasítása jogsértő is lenne, a felperes ajánlata akkor is kirívóan alacsony –, tehát jogszerűen el lehet utasítani.

105 Következésképpen nem állapítható meg okozati összefüggés az ajánlatnak a 3. sz. odaítélési szempont vonatkozásában történő értékelése tekintetében elkövetett esetleges jogsértés és az elmaradt haszonnak megfelelő, a felperes által hivatkozott kár között.

106 Következésképpen a felperes által hivatkozott és azon bruttó nyereségnek megfelelő kár megtérítése iránti kérelmet is el kell utasítani, amelytől a felperest jogtalanul megfosztották a szerződés elvesztése következtében.

107 A fentiekre figyelemmel nem kell határozni a keresetlevélhez a szerződés elvesztéséből eredő kár értékelésének céljából csatolt dokumentumok bizalmas kezelése iránti kérelemről.

108 Másodsorban, a szóban forgó szerződés elnyerése esélyének elvesztéséhez kapcsolódó kárt illetően meg kell állapítani, hogy a felperes kérelmének e tekintetben sem lehet helyt adni.

109 Ugyanis a fenti 102–105. pontban kifejtett érvekre tekintettel úgy tűnik, hogy a szerződés elnyerése esélyének elvesztésén alapuló kár is abból ered, hogy a felperes ajánlatát annak kirívóan alacsony jellege miatt elutasították.

110 Ebből következik, hogy – még ha a felperes ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempont értékelésén alapuló elutasítása jogellenes is volt – ez az ajánlat akkor is kirívóan alacsony, és a felperes semmi esetre sem hivatkozhat a szóban forgó szerződés elnyerése esélyének elvesztéséhez kapcsolódó kárra (lásd ebben az értelemben: 2011. november 23-i bpost kontra Bizottság ítélet, T-514/09, EU:T:2011:689, a 171. pont vége).

111 Következésképpen nem állapítható meg okozati összefüggés sem az ajánlatnak a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő értékelése során elkövetett esetleges jogsértés és a felperes által hivatkozott, a szerződés elnyerése esélyének elvesztéséből eredő kár között.

112 Harmadsorban, a közbeszerzési eljárás keretében felmerült költségek jogcímén hivatkozott kárt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a gazdasági szereplőknek viselniük kell a tevékenységeikhez kapcsolódó kockázatokat, minden egyes egyedi eset körülményeire tekintettel. Egy közbeszerzési eljárás keretében ezek a gazdasági kockázatok többek között az ajánlat elkészítésével összefüggő költségeket foglalják magukban. Az így felmerült költségeket tehát az a vállalkozás viseli, amely az eljárásban való részvételt választotta, mivel egy szerződésre pályázás lehetőségéből nem következik az annak eredményeként megvalósuló odaítélés bizonyossága (CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ítélet, fenti 99. pont, EU:C:2009:273, 79. pont). E tekintetben a költségvetési rendelet 101. cikke előírja, hogy a Bizottság szabadon dönti el, hogy egyáltalán nem ítél oda semmiféle szerződést. Következésképpen még a legelőnyösebb ajánlatot benyújtó ajánlattevő sem lehet biztos abban, hogy elnyeri a szerződést.

113 Következésképpen főszabály szerint az ajánlattevőnél az ajánlati felhívásban való részvétele miatt felmerült kiadások és költségek nem minősülhetnek kártérítéssel és kamatokkal megtérítendő kárnak (CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ítélet, fenti 99. pont, EU:C:2009:273, 81. pont; TEAM kontra Bizottság ítélet, fenti 91. pont, EU:T:1998:254, 71. pont; Embassy Limousines & Services kontra Parlament ítélet, fenti 34. pont, EU:T:1998:302, 97. pont).

114 Nem vitatott, hogy az is az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ez az elv a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve megsértésének veszélye nélkül nem alkalmazható azokban az esetekben, amikor az uniós jog megsértése a közbeszerzési eljárás lefolytatása során az egyik ajánlattevőnek a szerződés odaítélésével kapcsolatos esélyeit érintette (CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ítélet, fenti 99. pont, EU:C:2009:273, 82. pont; TEAM kontra Bizottság ítélet, fenti 91. pont, EU:T:1998:254, 72. pont; AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 32. pont, EU:T:2005:107, 98. pont).

115 A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet. Ugyanis, mivel a Bizottságnak a felperes ajánlatát kirívóan alacsonynak minősítő értékelése nem jogsértő (lásd a fenti 86. pontot), meg kell állapítani, hogy a felperes nem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy elveszítette a szerződés számára történő odaítélésének esélyét, így a továbbiakban nem kell megvizsgálni a felperes által ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempontra vonatkozó értékelése tekintetében hivatkozott kifogásait (lásd a fenti 109–111. pontot).

116 Következésképpen, mivel a közbeszerzési eljárás lefolytatása a jelen ügyben nem érintette a felperes azon esélyeit, hogy számára ítéljék oda a szerződést, alkalmazható az az elv, miszerint az ajánlati felhívásban való részvétel miatt felmerült kiadások és költségek nem minősülnek kártérítéssel és kamatokkal megtérítendő kárnak.

117 Ráadásul ebből azt a következtetést kell levonni, hogy okozati összefüggés sem állapítható meg az ajánlatnak a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő értékelése során elkövetett esetleges jogsértés és a felperes által hivatkozott, az ajánlati felhívásban való részvétele miatt felmerült kiadásokból és költségekből eredő kár között.

118 Ebből az következik, hogy a felperesnek az ajánlati felhívásban való részvétele miatt felmerült kiadásokból és költségekből eredő kár megtérítésére irányuló kérelmét el kell utasítani.

119 A fentiekre figyelemmel nem kell határozni a keresetlevélhez az ajánlati felhívásban való részvétel költségeihez kapcsolódó kár értékelésének céljából csatolt dokumentumok bizalmas kezelése iránti kérelemről.

120 Negyedsorban a felperes a vállalkozásra és a közbeszerzési eljárásban részt vevő személyzetre gyakorolt jogtalan nyomásra hivatkozik, és nem vagyoni kárának megtérítését kéri, amelyet 5000 euróra becsül.

121 Mindazonáltal a felperes megelégszik azzal, hogy úgy hivatkozik jogtalan nyomásgyakorlásra – amely maga is a jogtalan kizárás miatti csalódottsághoz kapcsolódik – hogy nem bizonyítja azt, hogy valóban tényleges és biztos kárt szenvedett, és semmiféle bizonyítékot nem szolgáltat az ilyen kár fennállásának bizonyítása céljából az alkalmazandó ítélkezési gyakorlat értelmében (lásd ebben az értelemben: 2014. október 14-i Giordano kontra Bizottság, C-611/12 P ítélet, EBHT, EU:C:2014:2282, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság, fenti 32. pont, EU:T:2014:888, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

122 A felperesnek – többek között – a fenti 34. pontban hivatkozott Embassy Limousines & Services kontra Parlament ítéletre (EU:T:1998:302) alapított azon érvelését, miszerint az elszenvedett nem vagyoni kárt nem szükséges bizonyítani, el kell utasítani. Abban az ügyben ugyanis a Törvényszék figyelembe vette, hogy az ügy irataiból az következett, hogy az ajánlatkérő hatóság a felperes társaságot bizonytalan helyzetbe hozta, és arra kényszerítette, hogy felesleges erőfeszítéseket tegyen a szerződés végrehajtása tekintetében felmerült sürgős helyzet megoldása érdekében. A jelen ügyben egyáltalán

nem erről van szó. Épp ellenkezőleg, a Bizottság 2012. november 22-i levelében egyértelműen közölte a felperessel, hogy ajánlatát elutasíthatják, ha az említett ajánlat tárgyában szolgáltatott magyarázatok nem meggyőzőek.

123 Ebből következik, hogy a jelen ügyben nem szolgáltattak bizonyítékot a nem vagyoni kár ténylegessége tekintetében, tehát az e káron alapuló kérelmet szintén el kell utasítani.

124 Ezenfelül a jelen ügyben hivatkozott nem vagyoni kár a felperes ajánlatának elutasításához kapcsolódik, aminek tekintetében megállapításra került, hogy az az ajánlat rendkívül alacsony jellege okán igazolt volt (lásd a fenti 86. pontot). Ebből következik, hogy nem állapítható meg okozati összefüggés az ajánlatnak a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő értékelése során elkövetett esetleges jogsértés és a felperes által hivatkozott nem vagyoni kár között.

125 A fentiek összességéből – anélkül, hogy meg kellene vizsgálni, hogy a felperes által hivatkozott, ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő értékelését érintő jogsértések fennállására vonatkozó feltétel teljesül-e – az következik, hogy meg kell állapítani, hogy a másik két feltétel, amely egyrészt a kár fennállására, másrészt pedig a Bizottság esetleges jogellenes magatartása és a felperes által hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállására vonatkozik, nem teljesül.

126 Következésképpen a kártérítés iránti keresetet el kell utasítani, amennyiben az a felperes ajánlatának a 3. sz. odaítélési szempont tekintetében történő értékelésére vonatkozó jogsértéseken alapul, tehát a kártérítés iránti kérelmet teljes egészében el kell utasítani.

A pervezető intézkedések iránti kérelemről

127 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék kötelezze a Bizottságot, hogy közölje vele a nyertes ajánlattevő, a VLM ajánlatát a célból, hogy meg lehessen vizsgálni az ajánlata rendkívül alacsony jellegét érintő eltérő bánásmóddal kapcsolatos kifogás megalapozottságát. A felperes ezenfelül azt állítja, hogy a Bizottságnak az 1049/2001 rendelet jogcímén hozott határozata nem sértheti a Törvényszék bizonyításfelvételi hatáskörét.

128 A Bizottság ellenzi ezt a kérelmet.

129 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a keresetet teljes egészében el kell utasítani anélkül, hogy helyt kellene adni a felperes által előterjesztett és a VLM ajánlata másolatának megküldésére irányuló pervezető intézkedések iránti kérelemnek.

A költségekről

130 A Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

131 A felperest, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) Az Agriconsulting Europe SA maga viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2016. január 28-i nyilvános ülésen.

Aláírások